

Teknologiateollisuus ry:n lausunto pysyvien oleskelulupien muutoksista 3/2025

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua ulkomaalaislakiin ehdotettavista muutoksista, jotka koskevat pysyvän oleskeluluvan saamista. Esityksen tavoitteena on Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti tiukentaa pysyvän oleskeluluvan edellytyksiä. Ehdotettu lakimuutos sisältää muutamia hyviä tavoitteita, kuten aktiivisesti kotoutumaan kannustamisen. Olemme kuitenkin huolissamme hallitusohjelman toteuttamisen kokonaisvaikutuksesta ja signaalista, jonka muutokset potentiaalisesti lähettävät Suomessa jo asuville tai Suomeen muuttoa pohtiville kansainvälisille osaajille.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että jatkossa pysyvän oleskeluluvan saamiseen edellytetään kuuden vuoden oleskelua nykyisen neljän vuoden sijaan sekä lisäksi riittävän kielitaidon osoittamista. Yhdessä muiden hallituksen kiristysten, kuten ns. kolmen kuukauden säännön kanssa, ehdotettu lakimuutos voi antaa kansainvälisille osaajille väärän signaalin siitä, että heitä ei toivottaisi Suomeen tai että yhteiskuntamme ei haluaisi sitoutua heihin. Pohjoismaisittain vertailtuna kaikkein kireimmäksi oleskelulupapolitiikan maaksi pyrkiminen ei ole maamme pitkäaikaisen edun mukaista.

Esityksessä tehdyt poikkeukset, joiden perusteella pysyvän oleskeluluvan voisi yhä saada neljän vuoden jälkeen mm. riittävän tulotason perusteella, ovat kannatettavia. Suhtaudumme silti skeptisesti siihen, että kokonaisuutena politiikkaa kiristävä lainsäädäntö onnistuisi sellaisenaan toimimaan houkuttimena edes poikkeusehdot täyttävien ryhmien kohdalla.

Suomessa tutkintonsa suorittavien korkeakouluopiskelijoiden huomioiminen lainsäädäntöesityksessä on erittäin kannatettava ehdotus. Esitys jättää kuitenkin eriarvoiseen asemaan alemman amk-tutkinnon suorittaneet vailla minkäänlaisia perusteluita. Tämä epäkohta tulisi korjata jatkovalmistelussa. Kansainvälisten opiskelijoiden Suomeen jäämisen ja työllistämisen kannustaminen ja tukeminen on erittäin tärkeä asia, ja kv-opiskelijoiden merkitys huomioitiin myös tuoreessa Risto Murron johtaman Kasvuriihi-työryhmän raportissa. Myös omaan aktiivisuuteen kannustaminen esimerkiksi suomen tai ruotsin kielen opiskelussa on hyvä asia.

Olemme Teknologiateollisuudessa pitäneet hallitusohjelman julkaisemista asti esillä työhön johtavan maahanmuuton tärkeyttä ja nostaneet esiin maahanmuuttoa kiristävän politiikan negatiivisia vaikutuksia Suomen houkuttelevuudelle. Tässäkin esityksessä se sanotaan vaikutusten arvioinnissa suoraan:

Useiden maahanmuuton rajoittamiseen tai oleskelulupaehto-
jen kiristämiseen tähtäävien lainsäädäntöhankkeiden yhteisvaikutus voi
kuitenkin johtaa siihen, että Suomen houkuttelevuus
maahanmuuttomaana vähenee ja tänne jo muuttaneiden kiinnostus
pysyvään oleskeluun vähenee. Tämä vaikutus korostuu niiden
maahanmuuttajien joukossa, joilla on todellinen
valinnanmahdollisuus. Heitä ovat esimerkiksi opiskelijat, tutkijat ja
eri alojen ammattilaiset, joiden houkuttelemisesta yhä useampi
Suomen kaltainen valtio kilpailee.

Suomella ei olisi pienenä ja yhä osaajien keskuudessa verrattain vähän maailmalla tunnettuna maana kerta kaikkiaan varaa tehdä politiikkaa, joka vaikuttaa negatiivisesti mielikuviin maastamme kansainvälisten osaajien silmissä. Huippuosaajien houkuttelu on

haastavaa jo nykyisin, ja nyt tehtyjen ja tulevien lakimuutosten myötä se saattaisi vaikeutua entisestään.

Vaikutusten arvioinnista

Esitysluonnoksessa arvioidaan vaikutusten olevan melko vähäisiä yrityksiin tai työntekijöihin. On kuitenkin tärkeää muistaa, että myös nyt ehdotettu lakimuutos asettuu osaksi hallituksen kiristävää maahanmuuttopolitiikkaa, jonka kokonaisuudella on jo ennen lakien voimaan tuloa ollut negatiivista vaikutusta Suomen maineelle. Vaikka akuutit vaikutukset yrityksiin jäisivät pieniksi, ovat pitkän aikavälin riskit osaavan työvoiman saatavuudelle olemassa.

Yritysvaikutusten arvioinnissa viitataan myös erikoisesti yritysten kykyyn vaikuttaa tarjoamansa työn houkuttelevuuteen omilla toimillaan, kuten työsuhteiden ehdolla. Ehdotettu lakimuutos koskee Suomea mahdollisena työ- ja asuinmaana – ei työsuhdelainsäädäntöä tai yritysten tarjoamia työsuhteen ehtoja.

Esityksessä huomioidaan myös uudistusten tarvitsemat resurssit, ja pelkästään Maahanmuuttoviraston ja Opetushallituksen yhteenlaskettu lisäresurssitarve on yli 5,5 miljoonaa euroa. Uudistukset siis joko vaativat merkittävää lisärahoitusta tai nykyisten määrärahojen ohjaamista uusien velvoitteiden hoitoon. Emme pidä tässä taloustilanteessa ja esitetyn perusteella kumpaakaan kannatettavana vaihtoehtona. Olemme Teknologiateollisuudessa myös huolissamme Maahanmuuttovirastolle jatkuvasti kerääntyvien lisävelvoitteiden ja muutosten määrästä – hallituksen oma tavoite työperäisen maahanmuuton sujuvoittamisesta on riskissä vaarantua, jos asiassa keskeisiä viranomaistoimijoita myllätään jatkuvasti.

Vaikutustenarvioinnin osalta on myös todettava, että esityksessä todetaan lukuisia kertoja olevan haastavaa tai erittäin vaikeaa arvioida esimerkiksi uudenlaisten kielitestien suorittajien määrää ja sitä kautta kehitystyön tarvetta. Jos kerran arviointia on vaikeaa tehdä, tulisi huolehtia siitä, että muutosten voimaan tultua ja määrien tarkentuessa myös vaadittavia resursseja voidaan tarkistaa mahdollisimman ketterästi.

Helsingissä 7.3.2025

Teknologiateollisuus ry

Lisätiedot:

Johtava asiantuntija Eero Hiidenvuori

eero.hiidenvuori@teknologiateollisuus.fi, 040 489 3083